

Ørnegaarden og Kongsgaarden, tilhørende Frijsenborg,
Første Møllergaard og Brenningegaarden, tilhørende Fisterne Øvesen,
Bjerringgaard, tilhørende Røbmand Bay,
og Slidenggaard, tilhørende Gaardejer Peder Pedersen i Romalt.

Efter en gennemsnitlig Kalkule indbragte den Gang disse Fiskegaarde tilsammen i Nettoudbytte ca. 4,000 Rdlr.

At dem drives imidlertid nu kun 3 Fiskegaarde (Første Møllergaard, Brenningegaard og Rysgaard Laksgaard) ved Tøjhuskanalen Øst for Randers fremdeles af Fisterne Øvesen, og Frisenbold Fiskegaard, beliggende ved Gudenaen en Mil's Vej Vest for Randers By, spændende tværs over Laen, dog saaledes, at Bramme kunne passere ad et udgravet Sideløb gennem en dertil indrettet Gitterport til at vinde op. Som Følge af, at denne Laksgaard spænder over hele Laen, og at den særlig i de senere Decennier er bleven forbedret og hensigtsmæssig indrettet, vil saa godt som enhver Laks, der naar op dertil, blive fanget der, og kun de enkelte, som komme igennem, naar den ommeldte Port er ophejset for at lade en Bram passere — ved hvilken Lejlighed der ved Pulsning i Vandet gøres, hvad der kan, for at fræmme Fiskene — eller som slipper igennem, naar Gitterporten og Laksogaarden om Vinteren i stærk Frost eller Tø maa holdes aaben for ikke at beskadiges, naa oven for Fiskegaarden. Som Følge heraf ere ogsaa de Laksogaarde, som tidligere fandtes oven for Frisenbold Fiskegaard, nemlig Østergaard Laksogaard, hvis Laksogaardsrettighed i Maret 1859 er købt af Staten af Hensyn til Bramfar-ten, og allerede langt tidligere Ulstrup Laksogaard bleve nedlagte, og med de nævnte Undtagelser fiskes der overhovedet ikke Laks Vest for Frisenbold Laksogaard. Derimod drives der i Gudenaen lige op til Silkeborg og i den i denne løbende Nørreaa og Billeaa et ikke ubetydeligt Fiskeri af Ørred og Foreller samt af Gedder, Staller og Aborrer, idet de mindre Ørreder kunne gaa igennem Tremmerne ved Frisenbold Fiskegaard og ofte gaa langt op i Smaaaaerne helt op til Silkeborg for der at lægge deresæg, og mange af de her fødte Ørreder gaa slet ikke til Søs, men forblive i Laen.

Foruden Laks (i Gennemsnit om Maret 300 — kan variere fra 100 til 800 Stk.) fiskes der ved Frisenbold Fiskegaard Ørreder (gennemsnitlig aarlig 1,200) og Helt (gennemsnitlig aarlig 2,500). Indtægten af Fangsten, der, som af Fiskerikonfulent Smith efter Gennemsnitsantal og Pris for de 10 Aar 1840—50, blev anslaaet til ca. 2,000 Rdlr. og af Magistraten i Randers i Maret 1851 er anslaaet til 3,000 Rdlr. (medens de øvrige Fiskegaarde tilsammen ikke indbragte $\frac{1}{3}$ af dette Beløb) tør nu, da Prisen paa Laks, Ørred og Helt er stegen betydelig, paa Laks fra den Gang ca. 30 Stk. til nu 2 Kr. 22 Ø. pr. Pund, anslaaes til 12 à 15,000 Kr. aarlig Netto. — Fiskeriet der beskæftiger stadig 6 à 8 Mand; i Fiskeriafgift til Statskassen svares aarlig 13 Kr. 58 Ø.

Det væsentligste Fiskeri drives imidlertid i selve Randers Fjord, og det giver Brødet til mange Menneſter, idet der som Følge af, at Ejerne af Fiskegaarden ikke selv dreve noget Fiskeri der og ikke hindrede andre i at drive det, efterhaanden paa begge Sider af Fjorden er optaaet en hel Fiskerbefolkning, som driver Fiskeriet i Randers Fjord dels som Hovederhverv dels som Bieerhverv. At Fiskebestanden derved væsentlig er aftagen, er desværre en Kendsgerning, hvortil Aarsagen særlig er at søge i, at Fiskeriet drives med fuldkommen Hensynsløshed og navnlig saaledes, at Yngelen ødelægges, at en Mængde Smaaſt fiskes til ingen Nytte, og at der fiskes paa Tider, hvor Fiskene skulde fredes. Vil man derfor konservere Fiskeriet i Randers Fjord og udbytte denne paa Grund af Fjordens utallige Bugtninger og Grunde og de mange til samme hørende større eller mindre Aløb samt de store med Siv, Kør og Vandplanter bedækkede Arealer — der netop ere yndede Opholdssteder for Fiskene dels for at ernære sig, dels for at yngle — for Fiskeriet ganske ualmindelig heldige Situation, bliver det uomgængelig nødvendigt, at der samtidig med Fiskeriets Friksøvelse udgives en Lov eller Regulativ om Fiskeriets Udøvelse i Randers Fjord, idet de almindelige Bestemmelser i en for hele Landet gældende Fiskerilov, særlig det Nagsdagen forelagte Forslag til Lov om Fiskeriet i Danmark, næppe ville være tilstrækkelige. Kommissionen kan i saa Henseende i Hovedpunkterne slutte sig til det af en Kommission til Udarbejdelsen af Forslag til Lov og Regulativ for Fiskeriet i Randers og Mariaager Fjorde i Maret 1860 indgivne Forslag, dog har man ment at burde foreslaa forskellige Modifikationer, hvorom man har tilladt sig at vedlægge en særlig Udtalelse.

Spørgeres der nu om, hvilke Fiskearter og i hvor stort Omfang, der fiskes i Randers Fjord, da vil dette blive bedst anstuelig ved at gennemgaa Fjorden stykkevis, idet der begyndes fra Havet — jfr. det hosfølgende Afrids over Gudenaen og Randers Fjord.